

En introduktion til vort æresmedlem, Christian Würgler Hansen

Af Claus Mogensen

Efter nogle ungdomsår som reklametegner har Christian Würgler Hansen dyrket interessen for uniformer og militære hændelser på fuld tid. Hele sit livsværk i form af hans store samling af plancher og billeder har han stillet til rådighed for Selskabet.

De fleste medlemmer og dermed læsere af tidsskriftet Chakoten har vel bemærket, at et overvældende antal af de illustrationer, der ledsager artiklerne, er udført af en person ved navn Christian Würgler Hansen. I forbindelse med nogle interne uoverensstemmelser i Selskabets bestyrelse i 1993 skete der et brud, som medførte, at nogle medlemmer meldte sig ud og startede en ny forening. Blandt de

medlemmer der fortsatte medlemskabet af Chakoten, var bl.a. vort mangeårige medlem tegneren og maleren Christian Würgler Hansen, som i denne sammenhæng blev udnævnt til æresmedlem. Ved flere lejligheder er det imidlertid blevet bemærket, at kun de færreste af vore medlemmer ved, hvem vort æresmedlem er. Det skal denne artikel råde bod på.

For et års tid siden blev Christian ramt af en arvelig sygdom, som medfører, at

han ryster på hånden, så han ikke mere kan tegne. Det indebærer, at vi har set den sidste tegning fra hans hånd. En epoke er slut og det ønsker vi og han at markere med denne artikel. Christian har selv valgt tegningerne, der ledsager artiklen, som består af en blanding af hans mere eller mindre kendte tegninger.

Opvækst og uddannelse

Christian blev født den 24. april 1937 i landsbyen Ulstrup. For de, der planlægger at aflægge et besøg i landsbyen, kan det oplyses, at mindst 15 landsbyer i Danmark har det navn. Men når det tilføjes, at det er den Ulstrup, som ligger i Jylland ved Gudenåen mellem Bjerringbro og Langå, skulle det være ligetil at finde frem til vort æresmedlems

fødested. Familien bestod af far, mor og tre sønner med Christian som den mellemste. Faderen var læge, og den vej valgte de to brødre også at gå. Christian var den eneste i familien, der passioneret dyrkede tegneriet allerede fra 4-5-års alderen.

Efter folkeskolen i Ulstrup kom han i Langå realskole. På trods af temmeligt beskedne karakterer kom han efterfølgende i gymnasiet i Viborg. Men på grund af skoletræthed efter 1. G. valgte han imidlertid at forlade gymnasiet og ikke være skoledreng mere. ”Men hvad så?” spurgte hans mor. Det vidste han egentlig ikke rigtigt, men han var god til at tegne. Hans mor købte bogen ”Hvad kan jeg blive,” og der stod, at man

General Ewald med stab på vej mod Stralsund 1809.

kunne blive reklametegner. Det syntes han lød godt og harmonerede med hans tegnefærdighed, og i 1956 kom han ind på Kunsthåndværkerskolen i København, hvor han tegnede i 4 år. Det var ikke noget problem for forældrene, at han valgte studiet fra. Blot var man en anelse bekymret over, om han mon kunne skabe sig en tilværelse og få til dagen og vejen ved at tegne reklamer.

Erhvervsmæssig baggrund

Efter Kunsthåndværkerskolen fulgte aftjeningen af 12 måneders værnepligt som nr. 74 i det dengang eksisterende CF-korps i Hillerød. Herefter havde han lyst til at komme udenlands. Han

En introduktion til vort æresmedlem, Christian Würgler Hansen

startede med at tage til Oslo og fik et job som reklametegner på Myres Reklamebureau. Efter et år i Norge tog han til Paris, hvor han fik et job på Studio Holenstein på Place Pigalle. Men da det viste sig at være helt umuligt at få en arbejdstilladelse, tog han tilbage til København, hvor han henvendte sig i Magasin du Nords reklameafdeling og blev ansat med det samme. Efter en år-række i Magasin du Nord fik han i 1975 et tilbud fra et skibsbefragtningsfirma om at være reklamemand og opretter af et "con amore"-forlag, som ikke skulle give overskud – det var lige noget, der passede ham. Men glæden var kort, allerede i 1982 gik foretagendet konkurs. Siden da har han valgt at være selvstændig erhvervsdrivende.

Efterhånden som Christian fik flere og flere opgaver, der drejede sig om illustrationsarbejde, droppede han gradvist reklamearbejdet. Opgaverne var meget varierede. Bl.a. tegnede han dekorationer til platter for Bing & Grøndahl og udarbejdede design fra logo til de færdige tryksager for mange forskellige firmaer og institutioner, fra dansk landbrug til gynækologi, med hovedvægten på videnskabelige kongresser. Men med tiden kom hovedvægten mere og mere til at ligge på illustrationer af historiske bøger og tidsskrifter.

Interessen for uniformer og medlemskab af Chakoten

Hans interesse for uniformer blev vakt, da han en dag skulle tegne et omslag til bogen *Radetsky March* af J. Roth, der handler om en ulan-officer i 1. Verdenskrig. Han valgte at gå på Tøjhusmuseet, hvor han blev hjulpet af en venlig mand ved navn Preben Kannik. Den stigende interesse for uniformer førte ham til hobbyforretningen Model og Hobby, hvor han så og købte nogle af de fine 30 mm flade figurer med henblik på at bemale dem. Her mødte han også Olaf Hasselager, som var et prominent medlem af Chakoten, som hver lørdag hjalp til i hobbyforretningen.

Samme Hasselager havde desuden tid til i et hjørne af forretningen at fortælle en trofast flok om krigshistorien og dens virvar af uniformer. Som følge af Christians interesse for militærhistorien og i særlig grad uniformshistorien meldte han sig ind i Chakoten. Efter et par års medlemskab følte han sig i

Danske forposter ved Lindauer å aftenen før slaget ved Sehested den 10.12.1813.

Christian afprøver en selvfremstillet russisk grenaderchakot.

Officer, Chasseurs à Cheval de la Garde Impériale.

Officer, Grenader Garde.

Christian i sit atelier.

stand til at tegne og udgive de 4 berømte plancher med danske uniformer fra Napoleonstiden af henholdsvis Kongens Livjæger Corps 1801-1809, 3die Jydske Infanteriregiment 1813, Jydske Regiment Lette Dragoner 1813 og Den Kongelige Livgarde til Hest 1800-13, i øvrigt med bistand fra og med engelske tekster af Torstein Snorrason, også et prominent medlem af Selskabet.

Opbygningen af et diasarkiv over plancher og uniformsdele

For at tegne uniformer og udstyr korrekt blev Christian hurtigt klar over vigtighe-

Grenaderofficer i Livgarden på Fr. 5.'s tid.

Menig ved Livgarden med sort lædertøj ved Dybbøl 1864.

Officer med stok, Livgarden til Fods, 1809.

Skiløberkorpsset, menig, 1709.

En introduktion til vort æresmedlem, Christian Würgler Hansen

den af at finde de originale uniformsdele, så man kunne se, hvordan de oprindeligt havde set ud. Med et kamera og forskelligt hjælpedstyr til at fotografere plancher og uniformsdele begyndte han at hjemsege rigsarkivet samt landets museer og samlinger. På den måde opbyggede han et betydeligt arkiv af dias, som han har katalogiseret, så han let kan finde frem til, hvad han søger. Når talen falder på arkivet, understreger han, at for mange af billederne er det ikke skønhedsværdien, der har været det centrale, da han fotograferede, men at billedet tydeliggør alle detaljer, så man kan se form og farve tydeligt. Samlingen har efterhånden en del år på bagen og rummer billeder af uniformsdele, som siden er forsvundet på museerne. For nogle år siden stillede han samlingen til rådighed for Selskabet. Efter scanning af materialet blev det distribueret til den medlemskreds, der interesserer sig for uniformer på forskningsniveau. Ansatte på Tøjhusmuseet har også gennem tiden draget fordel af Christians diasarkiv.

Plancher og billeder til tidsskriftet Chakoten

I de gode gamle dage, da tidsskriftet Chakoten kun udkom i sort/hvid, tog Christian initiativ til at bistå uniformstegnerne i Selskabet med at indlægge plancher trykt i farver i tidsskriftet. Med tiden nåede han at tegne omkring 35 uniformsplancher. Senere bidrog også andre af Selskabets tegnere med plancher i denne aktivitet. Det skete i to perioder begyndende med halvfjerdsenerne og siden i en periode omfattende slutningen af firserne, midten af halvfemserne og starten af det nye årtusinde. Da Chakoten er udkommet helt i farver siden september 2008, har der ikke længere været behov for at lægge uniformsplancher ind i tidsskriftet.

En stribe redaktører og tidsskriftet Chakotens læsere har nydt godt af Christians lyst til at tegne uniformer og hans beredvillighed til at illustrere hændelser, som der ikke rigtigt eksisterede illustrationer af. Hans sygdom fratog ham muligheden for at illustrere de omkring 4000 døde heste i Karsten Skjold Petersens artikel om slaget ved Helsingborg i 1710 i juniudgaven 2018 af Chakoten. Det er han sikkert ikke ked af, men hvem husker ikke hans formidable billedserier fra træskoslaget

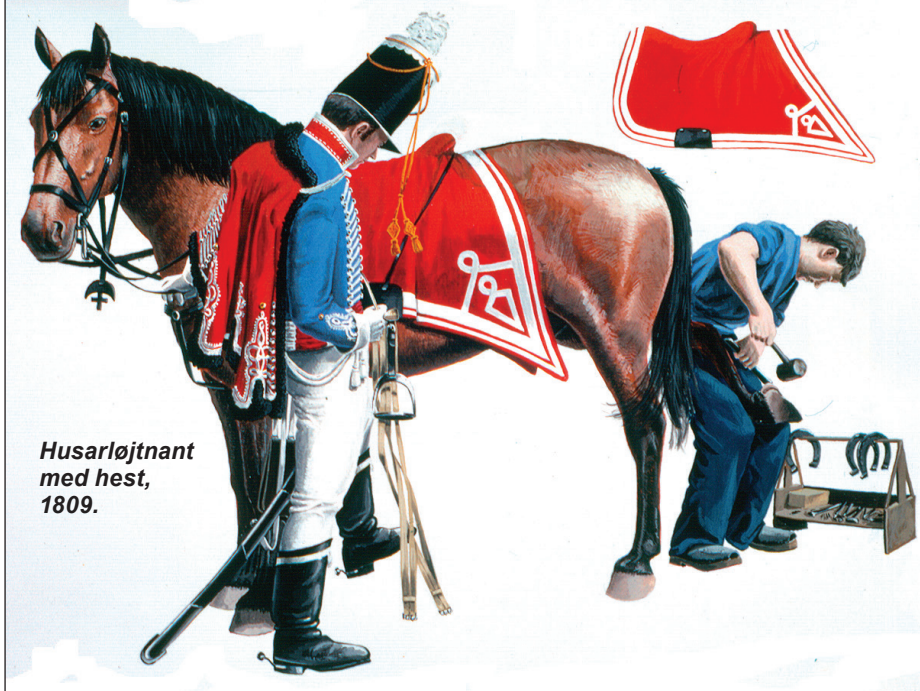
Danske husarer ved Stralsund 1809.

Tambur, Grenaderkorpset, 1760.

Grenaderkorpset, menig, 1761.

Husarløjtnant
med hest,
1809.

Smålenke Dragon regiment, 1808.

i 1807, de indledende slag i forbindelse med Napoleons indtog i Rusland i 1812, Slaget på Anholt i 1811, slagene i Den Store Nordiske Krig 1701-1721, slagene i forbindelse med auxiliærkorpsets tilbagetrækning fra Nordtyskland og slaget ved Sehested i 1813, 3års-krigen, 1864 og kampene i forbindelse med den 9. april 1940, for nu blot at nævne de mest markante. Hele sit livsværk i form af hans store samling af plancher og billeder har han stillet til rådighed for

Slaget ved Gadebusch den 20.12.1712.

Selskabet. De er scannet og foreligger i elektronisk form og benyttes af Selskabets redaktør.

Penneføreren til denne artikel havde fornøjelsen at være redaktør for Chakoten i tre år fra 2007 til 2009 og efterfølgende billedredaktør i nogle år og havde i den forbindelse et nært samarbejde med Christian. Med overgangen til at trykke alle billeder i Chakoten med farver fik vi det fulde

En introduktion til vort æresmedlem, Christian Würgler Hansen

udbytte af alle Christians flotte farvebilleder, som vi hidtil kun havde bragt på indersider af for- og bagsider. Jeg husker særlig en dag, hvor Christian oplyste, at han skulle en tur i skoven for at se, hvordan et skovbryn så ud, så han kunne tegne det. Jeg nævnte, at hans tegnetalent taget i betragtning kunne det da næppe være så svært at tegne lidt træer og buske i forbindelse med, at en skov holdt op, at man ligefrem behøvede at tage ud og se det i naturen. Men jeg blev hurtigt belært om, at så enkelt var det ikke. Det var lyseffekterne i skovbrynet, Christian ville lade sig inspirere af. Ville hans motiv tage sig bedst ud, hvis de blev tegnet på det flade land med skovbrynet som baggrund, eller skulle det ses inde fra skoven, lige før den holdt op og dannede skovbryn med de lyseffekter, det ville have?

Denne sans for detaljer, og at alt skal være undersøgt til bunds, før han kaster sig ud i løsningen af en opgave har altid karakteriseret Christians virke. Det må derfor være svært at leve med, at det er slut med tegningerne. Til gengæld har han fået mere tid til børnebørnene. ■

*Jæger, 1813,
set forfra og
bagfra.*

*Danske soldater i stilling i
Sønderjylland den 9. april 1940.*

Dansk Linjeinfanteri 1774-1785. Uniformsplanche vedlagt chakotens september-udgave 2002.

Danske soldater under trærs-krigen.